

FOR 2010-06-25 nr 939: Forskrift om utleie av vannkraftanlegg

DATO: FOR-2010-06-25-939
DEPARTEMENT: OED (Olje- og energidepartementet)
AVD/DIR: Energi- og vannressursavd.
PUBLISERT: I 2010 hefte 8 (Merknader)
IKRAFTTREDELSE: 2010-07-01
SIST-ENDRET:
ENDRER:
GJELDER FOR: Norge
HJEMMEL: LOV-1917-12-14-16-§5
SYS-KODE: BG14l, BG19b, C01
NÆRINGSKODE: 4, 9125
KUNNGJORT: 25.06.2010 kl. 15.30
RETTET:
KORTTITTEL: Forskrift om utleie av vannkraftanlegg

For å lenke til dette dokumentet bruk: <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20100625-0939.html>

INNHold

Forskrift om utleie av vannkraftanlegg

- § 1. Formål
- § 2. Virkeområde og ufravikelighet
- § 3. Definisjoner
- § 4. Avtaler om utleie med overføring av driftsansvar
- § 5. Avtale om utleie uten overføring av driftsansvar
- § 6. Operatøravtaler
- § 7. Koordinering av drift og vedlikehold
- § 8. Krav til driftsansvarlig
- § 9. Krav til eiere
- § 10. Krav til avtalene
- § 11. Godkjenning og opplysningsplikt
- § 12. Ikrafttredelse
- § 13. Overgangsbestemmelser...

Merknader til de enkelte bestemmelser

Forskrift om utleie av vannkraftanlegg

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall m.v. § 5 fjerde ledd. Fremmet av Olje- og energidepartementet.

§ 1. Formål

Forskriften skal sikre at avtaler om utleie av vannkraftanlegg og avtaler med driftsoperatør om bortsetting av drift og vedlikehold knyttet til utbygde konsesjonspliktige vannfall med kraftverk og tilhørende anlegg inngås

- a) i samsvar med prinsippet om offentlig eierskap til landets vannkraftressurser
- b) innenfor de rammer som følger av industrikonsesjonsloven
- c) på en måte som sikrer rasjonell drift og klare ansvarsforhold.

§ 2. Virkeområde og ufravikelighet

Forskriften får anvendelse på avtaler om utleie av vannkraftanlegg og avtaler med driftsoperatør om bortsetting av drift og vedlikehold, som er knyttet til utbygde konsesjonspliktige vannfall med kraftverk og tilhørende anlegg i medhold av industrikonsesjonsloven § 5.

Departementet avgjør i tvilstilfelle om en avtale er omfattet av forskriften.

Forskriften kan ikke fravikes ved avtale.

§ 3. Definisjoner

Med vannkraftanlegg menes utbygde kraftverk som utnytter vannfallsrettigheter over grensen for konsesjonsplikt som definert i industrikonsesjonsloven § 1 uten hensyn til om ervervskonsesjon er gitt, samt tilhørende anlegg som definert i industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd post 17 og vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 4.

Med avtaler om utleie menes alle avtaler der en annen enn eieren gis rett til å disponere over produksjonsplanlegging og kjøring av vannkraftanlegget. Forskriften gjelder ikke avtaler om kraftsalg eller andre kommersielle avtaler som ikke gir eiers avtalepart rett til å disponere over produksjonen i et bestemt vannkraftanlegg.

Med operatøravtaler menes avtaler om bortsetting av oppgaven med å koordinere drift og vedlikehold av vannkraftanlegg (driftsansvar) som ikke omfatter kommersiell råderett over vannkraftanlegget. Dette omfatter ikke avtaler som bare setter bort enkeltstående oppgaver knyttet til ordinær drift eller vedlikehold.

Med driftsansvarlig menes den som har i oppgave å koordinere all planlagt vannkraftproduksjon, herunder å kontrollere at alle beslutninger om kjøring av vann gjennomføres i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven, vannressursloven eller tidligere vassdragslovgivning, og ut fra dette fortløpende beslutter alle praktiske tiltak.

§ 4. Avtaler om utleie med overføring av driftsansvar

Eier av vannkraftanlegg kan gjennom avtale overføre både kommersiell råderett og driftsansvar for vannkraftanlegget. Avtalen skal gjelde fallrettigheter, kraftverk og tilhørende anlegg som én enhet. Kun ett selskap kan stå som leietaker med driftsansvar.

§ 5. Avtale om utleie uten overføring av driftsansvar

Eier av vannkraftanlegg kan gjennom avtale overføre kommersiell råderett for hele eller deler av kraftproduksjonen til en eller flere leietakere uten å overføre driftsansvaret til leietaker. I slike tilfeller skal driftsansvaret ivaretas enten av eier selv eller av en driftsoperatør med operatøravtale etter § 6.

§ 6. Operatøravtaler

Eier av vannkraftanlegg kan inngå operatøravtale.

Slik avtale kan inngås dersom eieren selv beholder den kommersielle råderetten over kraftproduksjonen eller i kombinasjon med leieavtale etter § 5.

Driftsoperatør overtar oppgaven som driftsansvarlig. Kun ett selskap kan utpekes som driftsoperatør.

§ 7. Koordinering av drift og vedlikehold

Eier av vannkraftanlegg skal utpeke driftsansvarlig.

Det skal være ett driftsansvarlig selskap for hvert vannkraftanlegg. Ett selskap kan ha oppgaven som driftsansvarlig for flere vannkraftanlegg.

Oppgaven med å ivareta driftsansvaret kan ivaretas av eieren selv, eller overføres til leietaker av anlegget eller et eget selskap (operatøravtale). Hvis en avtale med leietaker ikke omfatter driftsansvaret, må denne oppgaven ivaretas av eieren selv eller en driftsoperatør.

Kravene i første til tredje ledd er ikke til hinder for at en brukseierforening i henhold til vassdragsreguleringsloven § 9 ivaretar driftsansvaret i samsvar med sine konsesjoner selv om en brukseier setter bort oppgaven som driftsansvarlig for sine vannkraftanlegg. Ved utleie eller bortsetting av drift av vannkraftanlegg i vassdrag med en brukseierforening, må oppgavefordelingen mellom den som overtar oppgaven som driftsansvarlig og brukseierforeningen klargjøres.

§ 8. *Krav til driftsansvarlig*

Driftsansvarlig skal ha rett til å instruere den som utfører praktisk drift, dersom dette er en annen enn den driftsansvarlige.

Driftsansvarlig skal ha minst én heltidsansatt i egen organisasjon med nødvendig kompetanse til å utføre oppgaver etter § 9 første ledd og som er tilgjengelig til enhver tid.

Den driftsansvarlige skal ha nødvendige konsesjoner etter energiloven og oppfylle krav fastsatt i eller i medhold av industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og vannressursloven.

Den driftsansvarlige skal få overført ansvaret som den ansvarlige for vassdragsanlegg etter damsikkerhetsforskriften. Det skal sendes melding til NVE uten ugrunnet opphold om denne overføringen.

Den driftsansvarlige skal følge opp alle forpliktelser tilknyttet vannkraftanlegget overfor myndighetene, med mindre annet går fram av § 9.

Departementet kan stille krav om at driftsansvarlig har driftsorganisasjon i landet, når ikke annet følger av internasjonale avtaler.

§ 9. *Krav til eiere*

Enhver som eier og selv driver vannkraftanlegg skal i hele avtaleperioden ha ansatte i egen organisasjon med kompetanse og ressurser til å ivareta styring etter krav fastsatt i eller i medhold av lov, herunder om damsikkerhet, manøvrering av vassdraget, overholdelse av naturforvaltningsvilkår og ivaretagelse av teknisk tilstand til kraftverk og eventuelle reguleringsanlegg. Disse kravene gjelder også for drift av brukseierforeninger i henhold til vassdragsreguleringsloven § 9. De ansatte må ha vassdragsfaglig kompetanse og inngående kjennskap til vannkraftanleggets tekniske tilstand, samt kompetanse til å gjennomføre nødvendige tiltak i forbindelse med ulykker, skader og andre ekstraordinære situasjoner.

I de tilfeller hvor leietaker eller driftsoperatør overtar som driftsansvarlig, beholder eieren alt ansvar for at kravene i første ledd til enhver tid oppfylles av den som utfører oppgaven som driftsansvarlig. Eieren skal for hele avtaleperioden ha en representant i egen organisasjon som er tilgjengelig for henvendelser i alle spørsmål relatert til eierens ansvar.

Eieren må selv være part i søknader om konsesjoner, oppfølging av revisjoner, vilkårsendringer og enhver sak som gjelder konsesjonene med tilhørende vilkår og pålegg.

Eieren skal påse at den som har fått overført oppgaven som driftsansvarlig oppfyller krav som nevnt i § 8. Eieren skal ha uhindret adgang til inspeksjon, befarings mv. i anlegg hvor oppgaven som driftsansvarlig er overført til en annen.

§ 10. *Krav til avtalene*

Avtaler etter denne forskriften må inngås skriftlig. Eiendomsrett til nye fallrettigheter som erverves og vannkraftanlegg som bygges i forbindelse med oppgradering eller utvidelse i løpet av leieperioden må tilfalle eieren, som må innhente nødvendige konsesjoner. I alle avtaler skal det framgå

at bestemmelser i denne forskriften er oppfylt og hvilket selskap som ivaretar oppgaven som driftsansvarlig for vannkraftanlegget.

Avtaler etter § 4 til § 6 kan inngås for inntil 15 år. Fristen regnes fra den dagen nødvendig godkjenning er gitt av departementet eller fra et senere tidspunkt fastsatt av departementet. Fremleie er forbudt.

Avtaler etter § 4 til § 6 må inneholde en bestemmelse om ugyldighet for det tilfelle at leieordningen skulle bli kjent EØS-stridig.

§ 11. Godkjenning og opplysningsplikt

Avtale etter § 4 til § 6 må godkjennes av departementet.

Eieren og den det inngås avtaler med etter § 4 til § 6 skal i hele avtaleperioden, uten hinder av taushetsplikt, gi departementet de opplysninger som er nødvendige for utøvelse av myndighet etter forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2010.

§ 13. Overgangsbestemmelser

Forskriften får anvendelse på inngåelse av nye avtaler etter § 4 til § 6, herunder alle endringer i eksisterende avtaler, revideringer eller forlengelse av avtaler utenom de disposisjoner som fremgår av industrikonsesjonsloven § 4.

Eksisterende avtaler som omfattes av industrikonsesjonsloven § 4, berøres ikke. Andre eksisterende avtaler skal oppfylle kravene i forskriften og må meldes til departementet innen tre år fra ikrafttredelsen.

Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 1 formål

Formålsbestemmelsen viser til hensynet til offentlig eierskap, rammene for utleie som følger av industrikonsesjonsloven og behovet for rasjonell drift og klare ansvarsforhold.

Til § 2 Virkeområde og ufravikelighet

Første ledd

Forskriften gjelder utleie av vannkraftanlegg og driftsbortsetting i medhold av industrikonsesjonsloven § 5. Industrikonsesjonsloven § 5 åpner kun for adgang til utleie for utbygde vannfallsrettigheter med kraftverk og tilhørende anlegg. Utleie av råfall over lovens konsesjonsgrense er forbudt, jf. merknader til § 3 første ledd. Bestemmelsene om driftsoperatører knytter seg også til utbygde vannfallsrettigheter over lovens konsesjonsgrense med tilhørende kraftverk og anlegg. Det kan inngås avtaler for hvert kraftverk hvis eieren har flere kraftverk.

Annet ledd

Bestemmelsen gir departementet hjemmel til å avgjøre om en avtale er omfattet av forskriften. Dette gjelder hva som er avtale om utleie og hva som er operatøravtale.

Tredje ledd

Forskriften kan ikke fravikes ved avtale.

Til § 3 Definisjoner

Første ledd

Forskriften definerer begrepet vannkraftanlegg, som er objektet for utleie eller avtaler om driftsbortsetting etter reglene i forskriften. Det er et vilkår etter industrikonsesjonsloven § 5 at vannfallene må være utbygget for at de kan leies ut, samt at utleier må være eier av både kraftverk og tilhørende anlegg. Avtaler om utleie eller bortsetting av drift faller utenfor forskriften dersom vannfallet ikke er over konsesjongrensen i industrikonsesjonsloven § 1. Forskriften gjør ingen endring i de prinsipper som ligger til grunn for beregningen av om et vannfall er over konsesjongrensen etter industrikonsesjonsloven. Grensen i loven § 1 er 4 000 nat.hk. Kraftverk som utnytter vannfallsrettigheter meddelt ervervskonsesjon etter den tidligere grensen for konsesjonsplikt på 1 000 naturhestekrefter etter industrikonsesjonsloven omfattes av forskriften. Ved utleie og driftsbortsetting gjelder dermed den samme avgrensning som ved videre overdragelse av vannfall med ervervskonsesjon etter den tidligere konsesjongrensen.

Forskriften gjelder uavhengig av om det er gitt ervervskonsesjon for vannfallet etter industrikonsesjonsloven eller ikke.¹ Det avgjørende er om fallrettighetene som utnyttes er over lovens konsesjongrense og må konsesjonsbehandles ved eventuell overdragelse av eiendomsretten. Dette innebærer at både offentlige og privat eide konsesjonsfrie vannfall kan leies ut sammen med utbygde kraftverk og tilhørende anlegg, herunder også de som ble ervervet uten konsesjon før ervervsloven av 1909.

Hvilke anlegg mv. som er omfattet defineres ved henvisning til relevante bestemmelser i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven. Etter industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd post 17 er følgende objekter omfattet: « Vannfallet med alle de innretninger, hvorigjennom vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m.m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjonene med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger, som hører med til kraftanlegget.» Vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 4 omfatter « reguleringsanlegget med tiliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen ».

1 Ot.prp.nr.66 (2008-2009) side 7.

Annet ledd

Første punktum presiserer hva som menes med utleie. Det fremgår av industrikonsesjonsloven § 5 annet ledd, jf. § 1 annet ledd annet punktum, at utleiereglene gjelder konsesjonspliktige vannfallsrettigheter.¹ Etter industrikonsesjonsloven § 1 er avtaler som stifter andre rettigheter enn eiendomsrett til vannfall forbudt med mindre annet følger av lovens kapittel 1. Utleie er en rettighetsstiftelse i vannfall.

Etter den tidligere ordlyden kunne ingen andre enn staten erverve eiendomsrett, bruksrett eller langsiktig disposisjonsrett til vannfall. Adgangen til å inngå nye avtaler om erverv av bruksrett og langsiktig disposisjonsrett ble opphevet ved endring av industrikonsesjonsloven i 2008 og ved at ordlyden i denne lovs § 1 ble endret. Etter någjeldende bestemmelse er det ikke noe vilkår at den type rettigheter som tidligere falt inn under bestemmelsene om disposisjonsretter må være « langsiktige » for å være omfattet av loven. Følgelig vil også det som tidligere var å betrakte som kortsiktige disposisjonsretter til vannfall nå være nye rettighetsstiftelser i vannfall som vil bli vurdert etter bestemmelsene om utleie.

Leietakerens rett til å disponere over produksjonsplanlegging og kjøring er gjort til det sentrale kriterium for hva som er en utleieavtale som stifter rettigheter i vannfall. Hvis avtalen er koblet til produksjonen i et bestemt kraftverk, for eksempel slik at eieren forplikter seg til å ivareta bestemte ønsker ved planlegging av produksjonen, står man overfor en leieavtale.

Enhver rett til å disponere over produksjonsplanlegging og kjøring av vannkraftanlegget omfattes. Ordene produksjonsplanlegging og kjøring er tatt inn for å tydeliggjøre at det er retten til å disponere over den reelle produksjonen som er det sentrale, ikke kun forhåndsplanlagt kjøring som kanskje ikke

følges opp. Slike avtaler vil normalt innebære at det vesentligste av den økonomiske risikoen overføres til leietaker. Den tydeligste formen foreligger der leietakeren overtar det fulle ansvaret for produksjonsplanleggingen og den økonomiske risikoen for resultatet av kjøringen. Men det kan også tenkes at en leietaker gis mer begrenset rett, for eksempel til å nominere en ønsket produksjon i en påfølgende driftsperiode innenfor visse rammer, hvor den påfølgende kjøringen forstås av eieren eller annen med ansvar for praktisk drift. Man kan også tenke seg « negativ » rett til å disponere over kjøringen, for eksempel avtalefestede begrensninger på tidspunkter for vedlikehold mv. innenfor avtaleperioden.

Der flere vannkraftanlegg er deltakere i en brukseierforening i henhold til vassdragsreguleringsloven § 9 fatter eierne av vannkraftanleggene i foreningen felles beslutninger om kjøring av vann i vassdraget. Slike beslutninger er ikke avtaler om utleie i forskriftens forstand.

Annet punktum avgrenser utleie mot kraftkontrakter, som ikke er omfattet av utleiereglene. I en kraftkontrakt vil selgeren normalt stå fritt med tanke på hvor den aktuelle kraften er produsert. Selgeren i en kraftkontrakt kan være en produsent med tilgang på egenprodusert kraft, men behøver ikke være det. Der kjøperen etter avtalen ikke har rett til å disponere over produksjonsplanlegging eller påfølgende kjøring i et eller flere kraftverk, og selgeren etter avtalen står fritt når det gjelder å skaffe kraften til veie, foreligger det en kraftkontrakt og ikke utleie. Slike kraftkontrakter kan inngås uten samtykke av noen art. Avtaler som kun reduserer den økonomiske risikoen for eier faller utenfor forskriften.

1 Ot.prp.nr.66 (2008-2009) side 12.

Tredje ledd

Første punktum gir en presisering av hva som menes med operatøravtaler, det vil si avtaler om bortsetting av oppgaven med å koordinere drift og vedlikehold av vannkraftanlegg. Ved slike avtaler overfører eieren oppgaven med å ivareta driftsansvaret som er definert i § 8. Det ansvaret eieren har i henhold til konsesjoner og offentligrettslige krav kan ikke overdras til andre, men de faktiske oppgavene kan utføres av andre enn eieren. Den som ivaretar denne funksjonen er på de fleste områder praktisk ansvarlig for oppfølging overfor myndighetene, og privatrettslig ansvarlig overfor eieren for å ivareta de sentrale driftsfunksjoner.

Avtaler om bortsetting av ordinær drift og vedlikehold er nå lovregulert i § 5 første ledd i industrikonsesjonsloven, jf. Ot.prp.nr.66 (2008-2009). En driftsoperatør er i lovforarbeidene beskrevet som en som utfører arbeid uten ansvar for hva slags økonomiske resultater kjøringen av kraftverket gir. Slike avtaler regnes ikke som utleie dersom avtalen ikke gir operatøren noen rett til å fatte kommersielle beslutninger over kjøring av kraftverket.

Ved drift i egen regi vil eierselskapet selv ivareta funksjonen som den driftsansvarlige og det inngås ingen avtaler med ekstern driftsoperatør. Hvis oppgaven med å ivareta driftsansvaret settes til et annet rettssubjekt enn eieren selv, foreligger bortsetting gjennom en operatøravtale.

Avtalen skal omfatte oppgaven med å ivareta ansvaret for drift og vedlikehold. Etter § 7 skal eieren utpeke hvem som ivaretar oppgaven som driftsansvarlig. Dette kan være eieren selv, en leietaker som har overtatt driftsansvaret, eller et eget selskap som inngår operatøravtale med eieren. Kravene til den som innehar funksjonen som driftsansvarlig er nærmere definert i § 8 (når driftsansvaret er satt bort) og § 9 (når eieren selv driver anlegget). Se merknadene til § 3 fjerde ledd for en nærmere omtale av hva som ligger i begrepet driftsansvarlig.

Annet punktum avgrenser operatøravtaler mot avtaler om enkeltstående oppgaver knyttet til praktisk drift eller vedlikehold som ikke inkluderer koordinering av fysisk drift i samsvar med eierens eller andre rettighetshavernes produksjonsønsker innenfor offentligrettslige krav. Den driftsansvarlige eierens aktivitet kan normalt suppleres med en eller flere innleide personer både innen de kommersielle og praktiske oppgaver. Innleie av personer for å utføre bestemte oppgaver ved drift og vedlikehold, er ikke i seg selv bortsetting av drift som faller inn under forskriften. Hvis eier bare ønsker å kjøpe inn slike tjenester, er dette tillatt uavhengig av de nye bestemmelsene om

leie/operatør. Forskriften er ikke til hinder for at den som foretar drift og vedlikehold (og er utpekt som driftsansvarlig) kjøper inn slike tjenester fra tredjepersoner.

Fjerde ledd

Fjerde ledd definerer hva som menes med driftsansvarlig. Med dette menes oppgaven å koordinere alle beslutninger om kjøring av vann fra eieren eller andre rettighetshavere, holdt opp mot alle relevante offentligrettslige krav, og deretter eventuelt instruere de som står for den ordinære driften om ikke dette gjøres av den driftsansvarlige selv. Beslutningene er basert på at den driftsansvarlige sitter med oversikt over anlegget, og ut fra dette fortløpende beslutter alle tiltak. Denne funksjonen kan ligge hos eier, leier eller operatør. En viktig del av den driftsansvarliges oppgaver er å vurdere hva som skal gjøres innen vedlikehold og når det skal gjøres. Den driftsansvarlige trenger ikke å ha folk som skal gjøre de fysiske vedlikeholdsoppgavene innen egen organisasjon. Det sentrale er hvem som har fått oppgaven å koordinere og beslutte utførelsen av drifts- og vedlikeholdsoppgavene.

Ansvar som følger av offentligrettslige regler kan ikke uten videre overdras til et annet pliktsubjekt i en avtale mellom to parter. Overføring av ansvar etter offentligrettslige regler må vurderes ut fra det aktuelle regelverket. Etter energiloven må den som driver kraftanlegget ha nødvendig konsesjon, og ved bortsetting av driftsansvaret må konsesjonen overføres til leietaker eller driftsoperatør. På tilsvarende måte overtar driftsoperatør eller leietaker med driftsansvar rollen som den ansvarlige etter damsikkerhetsforskriften. Det blir dernest opp til det selskapet som står som driftsansvarlig å vurdere hvordan en best oppfyller krav til egenkompetanse og kombinasjonen mellom nødvendig egenkompetanse og innleie av tjenester slik at alle oppgavene blir ivaretatt. Krav til egenkompetanse mv. som stilles til driftsansvarlig selskap fremgår av § 8, og det vises til merknadene der.

Hvis eier ønsker å leie inn praktisk hjelp (tjenesteutsetting), men selv står som driftsansvarlig, er dette tillatt i dag, og kan fortsatt inngås uavhengig av de nye bestemmelsene om leie/operatør. Den driftsansvarliges aktivitet kan suppleres med en eller flere innleide personer både innen de kommersielle og praktiske oppgavene. Disse kan være ansatt hos eierselskapet eller innleide.

Til § 4 Avtale om utleie med overføring av driftsansvar

Den enkleste formen for utleie innebærer at leietakeren overtar så vel den kommersielle som den praktiske driften av kraftverket og driver det som en enhet for egen regning og risiko. Det er ikke nødvendig å skille skarpt mellom fordelingen av kommersielle og andre beføyelser mellom partene, idet all rådighet blir overført til leietakeren. Det fremgår av annet punktum at utleie etter § 4 må gjelde all rådighet over vannfall, kraftverk og tilhørende anlegg.

Leietaker overtar driftsansvaret, og i siste punktum fastslås det at kun ett selskap kan være leietaker med ansvar for drift etter § 4. Begrepet selskap omfatter i denne forskriften selskap eller lignende organisasjon som foretak, lag eller andre sammenslutninger. Eier vil i alle tilfeller ha det formelle ansvar for alle plikter etter vassdragslovgivningen og konsesjonsvilkår, jf. § 9. Leietaker må oppfylle kravene som driftsansvarlig, jf. § 8. Det vises til disse merknadene.

Til § 5 Avtale om utleie uten overføring av driftsansvar

Første punktum åpner for en alternativ mulighet der eieren kun overfører kommersiell råderett for hele eller deler av kraftproduksjonen, i samsvar med industrikonsesjonsloven § 5 annet ledd. Leietaker overtar ikke oppgaven med praktisk drift og vedlikehold. Dersom leietakeren også vil ivareta den praktiske drift av kraftverket, faller leieforholdet inn under § 4.

Ved utleie av kommersiell råderett står leietaker for produksjonsplanlegging og avgjør kjøring av kraftverket, i tillegg til å ta den økonomiske risikoen for kostnader, inntekter og tilsigsvariasjon. Leietaker må inngå avtale med eier, som har ansvar for driften etter konsesjoner og annet lovverk og som har egne plikter og rettigheter etter forskriften. Eier kan overføre hele eller deler av produksjonskapasiteten i kraftverket til en leietaker. Hvis bare deler av kapasiteten er leid ut, må

eieren som driftsansvarlig ta hensyn til så vel egne som leietakerens disposisjoner for kjøringen i den påfølgende driftsperioden. I praksis vil dette bety at eieren må ha egen kompetanse på området.

Forskriften er ikke til hinder for at eieren setter bort den kommersielle råderetten til flere leietakere, men bare ett selskap (eier, leier eller driftsoperatør) kan stå som driftsansvarlig.

I tilfeller der flere eiere eller rettighetshavere kontrollerer ett kraftverk, må disse som i dag lage avtaler seg imellom for å oppfylle konsesjonsforpliktelsene og fordele kostnader og inntekter fra driften. Eierne kan inngå avtaler om utleie om de finner dette hensiktsmessig. Forskriften griper ikke inn i de selskapsrettslige spørsmål som regulerer forholdet mellom eiere/rettighetshavere som beslutter å gå sammen om å leie ut sitt kraftverk.

Annet punktum fastsetter at eieren kan velge å selv stå som driftsansvarlig, eller å sette bort ansvaret for drift og vedlikehold til en driftsoperatør. Om den praktiske driften settes bort, skal driftsoperatøren utpekes som driftsansvarlig. Hvis eieren setter ut kommersiell råderett til en leietaker, og i tillegg setter ut den fysiske kjøringen til en driftsoperatør, må operatøren forestå fysisk kjøring etter instruks fra eieren. Man får da et trepartsforhold med avtaler mellom så vel eier og leietaker, som mellom eier og driftsoperatør.

Godkjenning av avtaler om utleie uten overføring av driftsansvar til leietaker forutsetter at det framgår klart hvem som er driftsansvarlig. De avtalene som innebærer overføring av driftsansvar, forutsetter på sin side at oppgavefordeling mellom partene framgår klart i samsvar med kravene i denne forskriften.

Til § 6 Operatøravtaler

Første ledd

Eier kan etter industrikonsesjonsloven § 5 første ledd inngå avtaler om bortsetting av driftsansvar for vannkraftanlegg (operatøravtale). Kjernen i en slik avtale er at eieren overfører ansvaret for koordinering av ordinær drift og vedlikehold på grunnlag av eiernes og andre rettighetshavers produksjonsplaner, og innenfor alle gjeldende offentligrettslige krav. Det vises til definisjonen av operatøravtaler i § 3 tredje ledd, og merknadene der.

Operatøravtaler er omfattet av forskriftens virkeområde og må godkjennes. Avtaler om enkeltoppgaver innen drift og vedlikehold omfattes ikke av forskriften, så lenge det ikke gjelder overføring av den styring og koordinering som inngår i oppgavene for driftsansvarlig, jf. § 3 tredje og fjerde ledd.

Annet ledd

Eier kan sette ut ansvaret for drift og vedlikehold til en operatør og selv beholde den kommersielle råderetten. Hvis eieren vil kombinere bortsetting av ansvaret for drift og vedlikehold etter § 6 med utleie av kommersiell råderett etter § 5 til en tredjeperson, må eieren inngå avtale med hver av partene.

Tredje ledd

Første punktum krever at selskap som inngår operatøravtale med eieren (driftsoperatør) skal utpekes som driftsansvarlig, som definert i § 3 fjerde ledd. Kravet om at eieren skal utpeke driftsansvarlig gjelder alle avtaler som omfattes av § 4 til § 6, jf. § 7 første ledd. En operatøravtale innebærer at driftsoperatøren kun overtar oppgaven som driftsansvarlig, uten kommersiell råderett som omfattet av § 4 eller § 5. Krav som stilles til driftsansvarlig fremgår av § 8. Det vises til merknadene til § 3 tredje ledd om hva som er en operatøravtale som er omfattet av loven, i motsetning til innkjøp av kun praktisk hjelp som faller utenfor forskriften.

I annet punktum er det klargjort at kun ett selskap kan være driftsoperatør. Dette følger også av § 7 annet ledd, som krever at det bare skal være én driftsansvarlig. Se merknaden til § 4 om selskapsbegrepet.

Til § 7 Koordinering av drift og vedlikehold

Første ledd

Første ledd krever at eieren må utpeke hvem som er driftsansvarlig for hvert vannkraftanlegg. For å sikre rasjonell drift og klare ansvarsforhold er det nødvendig i hvert tilfelle å klargjøre hvem som er driftsansvarlig for vannkraftanlegget.

Annet ledd

Det skal bare være ett driftsansvarlig selskap for hvert kraftanlegg. Ett selskap kan imidlertid være ansvarlig for flere kraftverk så lenge selskapet oppfyller kompetansekravene for hvert kraftverk. For begrepet selskap, se merknaden til § 4.

Tredje ledd

Kravet om driftsansvarlig kan oppfylles av eieren selv, leietakeren eller et eget selskap gjennom operatøravtale. Når det gjelder begrepet « selskap » vises det til merknaden til § 4. Ved drift i egen regi vil eierselskapet selv være den driftsansvarlige. Ved utleie av rettigheter til vannkraft, altså rett til å beslutte kjøring av vann, vil leietakeren overta oppgaven med å ivareta driftsansvaret dersom det inngås avtale etter § 4. Alternativt kan eier, eller en driftsoperatør, være driftsansvarlig dersom bare kommersiell rådighet leies ut etter § 5. Inngås det en operatøravtale etter § 6 blir driftsoperatøren den driftsansvarlige, idet formålet med slike avtaler er å sette bort dette ansvaret uten at det overføres noen kommersiell råderett over vannet.

Annet punktum presiserer at eieren enten må ivareta driftsansvaret selv eller overføre dette til en driftsoperatør dersom det inngås avtale om utleie av bare kommersiell råderett etter § 5.

Fjerde ledd

Brukseier- og reguleringsforeningenes virksomhet er ikke direkte omfattet av utleiereglene. Ved utleie av kraftanlegg i vassdrag med slike foreninger må det gjøres en grenseoppgang mellom eierens ansvar og oppgaver og brukseier- eller reguleringsforeningens virksomhet. Foreningene kan avgjøre hvor mye vann som det enkelte kraftverk i vassdraget maksimalt kan kjøre til enhver tid innenfor rammer fastsatt i eller i medhold av reguleringskonsesjoner meddelt brukseierforeningen. Foreningene har imidlertid ikke ansvaret for drift av det enkelte kraftverk. Hvis et kraftverk plutselig får problemer på teknisk side (vannveier eller elektrisk), vil driftsansvarlig for kraftverket kunne strenge vanninntaket og la vannet gå utenom kraftverket. Selv om ikke alle kraftverk har tiltakskonsesjon etter vannressursloven eller den tidligere vassdragsloven av 1940, er plikter pålagt som må oppfylles som bygger på andre rettslige grunnlag. Kraftverkets eier eller operatør vil alltid ha både rett og plikt til å bestemme hvor mye vann kraftverket skal bruke til enhver tid. At brukseierforeninger kan sette maksimalgrense for kraftverkets mulige produksjon endrer ikke dette forholdet.

Til § 8 Krav til driftsansvarlig selskap

Første ledd

Det følger av § 7 at eieren må utpeke en driftsansvarlig. For at den driftsansvarlige skal ha rett til å fatte alle nødvendige beslutninger for å ivareta oppgavene som inngår i driftsansvaret, må den som står for praktisk utførelse av drifts- eller vedlikeholdsoppgaver dersom dette er en annen, kunne instrueres av den driftsansvarlige.

Annet ledd

Funksjonen som driftsansvarlig må utføres av minst en heltidsansatt i selskapet, og denne må ha nødvendig kompetanse til å utføre oppgaver som følger av § 9 første ledd. Hvis driftsansvaret er satt ut fra eier til leier, eller til driftsoperatør, gir det ikke klare ansvarsforhold om eier også ivaretar denne funksjonen. Eiers ansvar som definert i Ot.prp.nr.66 (2008-2009), tilsier imidlertid tett kontroll med,

og oppfølging av, den driftsansvarlige. Den driftsansvarlige må oppfylle kravet om ha ansatte i egen organisasjon som har nødvendig kompetanse og ressurser som følger av § 9 første ledd. Den driftsansvarlige må være tilgjengelig for henvendelser fra vassdragsmyndighetene til enhver tid. Bestemmelsen gjør det nødvendig at den driftsansvarlige eksempelvis må kunne besvare henvendelser fra vassdragsmyndighetene når det er behov for dette, for eksempel i en flomsituasjon. Kravet om tilgjengelighet er noe eieren og den driftsansvarlige må ivareta også for eksempel i forbindelse med ferieavvikling eller annet fravær.

Tredje ledd

I egenskap av å være den som driver kraftverket og tilhørende anlegg må driftsansvarlig ha nødvendige konsesjoner etter energiloven. For driften av kraftstasjonen kreves anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 og for salg av kraft kreves omsetningskonsesjon etter § 4-1. Videre må den driftsansvarlige oppfylle alle krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven. I medhold av vannressursloven er det gitt forskrifter om blant annet damsikkerhet. Selskapet som er driftsansvarlig for det enkelte kraftverk, må ha kompetanse som oppfyller reglene i forskriften her og etter damsikkerhetsforskriften og andre forskrifter etter det lovverk som fremgår av bestemmelsen her. I egenskap av anleggskonsesjonær etter energiloven må det driftsansvarlige selskapet også oppfylle de kravene til kompetanse som følger av energiloven. For mindre kraftverk vil et fåtall personer vanligvis kunne oppfylle kravene etter gjeldende regelverk. Det blir opp til driftsansvarlig selskap å avgjøre hvordan en best oppfyller egenkompetansekravene. Slik kompetanse kan om nødvendig kombineres med innleie av tjenester slik at alle oppgaver blir ivaretatt. Krav som er fastsatt for anlegg med konsesjon etter tidligere lovgivning omfattes på vanlig måte.

Fjerde ledd

Første punktum pålegger eier å overføre ansvaret etter damsikkerhetsforskriften dersom eier utpeker en driftsansvarlig. Annet punktum bestemmer eiers informasjonsplikt ved overføring av ansvar etter damsikkerhetsforskriften. Melding om dette skal sendes NVE uten ugrunnet opphold.

Femte ledd

Eieren står ansvarlig etter alle konsesjoner og kan ikke frasi seg dette ansvaret. Eieren kan likevel på egen risiko inngå avtale om å overføre praktisk oppfølging. Leietaker eller driftsoperatør vil med slik avtale også få et visst ansvar for oppfølging overfor myndighetene. Visse oppgaver eieren selv må utføre er nedfelt i § 9.

Sjette ledd

For å sikre effektiv håndtering av eksempelvis flom eller andre ekstraordinære situasjoner knyttet til driften av vannkraftanlegget, er det viktig at vassdragsmyndighetene raskt og enkelt kan oppnå kontakt med en kvalifisert driftsansvarlig med tilgjengelige ressurser og kompetanse. På denne bakgrunn er det nødvendig med en hjemmel for krav om driftsorganisasjon i landet. Dette er forankret i tvingende allmenne hensyn til sikkerhet og beredskap, jf. Ot.prp.nr.66 (2008-2009) side 7.

Til § 9 Krav til eiere

Bestemmelsen retter seg mot eiere av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter etter industrikonsesjonsloven § 1 annet ledd med kraftverk og tilhørende anlegg, og regulerer to former for disponering over anleggene. For det første der eieren selv ivaretar oppgaven som driftsansvarlig for sine egne anlegg (første ledd), og for det annet krav til eieren der leietaker eller driftsoperatør overtar oppgaven som driftsansvarlig (annet ledd).

Forskriften gjelder situasjoner med utleie og driftsoperatør. Selv om andre situasjoner ikke er omfattet av forskriftens virkeområde, må det legges til grunn at tilsvarende krav gjelder for enhver som eier og driver kraftverk og tilhørende anlegg som følger av gjeldende lovgivning og konsesjonsvilkår mv.

Eieren beholder alt ansvar etter offentligrettslige regler selv om eieren leier ut eller setter bort oppgaven med å ivareta ansvaret for drift og vedlikehold til en driftsoperatør. I forskriften er kravene til eierens ansvar tydeliggjort i samsvar med forarbeidene til utleiereglene, jf. Ot.prp.nr.66 (2008-2009) der det på side 7 står at «Frem til lovendringen av industrikonsesjonsloven i september 2008 var hovedregelen ved utleie at leietaker (bruksrettskonsesjonær) hadde alt ansvar opp mot offentlige myndigheter. Forslaget til ny utleieordning under konsolideringsmodellen innebærer at det tidligere hovedprinsippet endres slik at det nå skal være eier som i utgangspunktet skal ha dette ansvaret slik at eiers posisjon i utleieperioden sikres. »

Første ledd regulerer situasjonen der eieren selv driver kraftverk, det vil si der eieren selv står som driftsansvarlig. Annet ledd regulerer situasjonen der eieren har satt bort driftsansvaret.

Første ledd

Første ledd presiserer alminnelige krav til eiere som driver kraftverk og tilhørende anlegg. Eier skal ha ansatte i egen organisasjon som innehar nødvendig kompetanse og ressurser til å ivareta styring etter krav i eller i medhold av lov. Det er tilsvarende krav i konsesjonsvilkår mv. for brukseier- og reguleringsforeninger. Ved søknad om godkjenning av avtaler etter denne forskriften i vassdrag med slike foreninger, er det nødvendig at forholdet til foreningen klargjøres, herunder om oppgaver og kompetanse.

Annet ledd

Første punktum presiserer at selv om leietaker eller driftsoperatør er utpekt som driftsansvarlig, beholder eieren det formelle ansvaret for at de materielle kravene etter første ledd oppfylles. Ansvaret som er nevnt i første ledd må oppfylles av driftsoperatør eller leietaker dersom avtale som overfører driftsansvaret er inngått. Kravene til den driftsansvarliges kompetanse følger av § 8 annet ledd. Eieren må påse at dette er tilfellet.

Selv om eieren har satt bort ulike sider av driften gjennom utleie eller en driftsoperatøravtale, og eventuelt med innkjøp av visse tjenesteytelser, har eieren ansvar for å følge opp at enhver som deltar i virksomheten hele tiden er kvalifisert og driver på en forsvarlig måte.

Etter annet punktum skal eieren ha en egen representant som kan besvare henvendelser i alle spørsmål om eierens ansvar. Denne personen må oppgis ved søknad om godkjenning av avtalene. Skifte av representant i løpet av avtaleperioden skal rapporteres til departementet. Kravet til en egen representant i eiers organisasjon følger opp formuleringene om krav til eiers organisasjon og kompetanse ved utleie i Ot.prp.nr.66 (2008-2009). Det er ikke satt formelle krav til hvilken kompetanse eieren må sitte igjen med. Kravet om at eieren skal ha en representant som er tilgjengelig i saker om eierens ansvar forutsetter imidlertid en viss vassdragsfaglig kompetanse, men innebærer ingen krav om at eieren skal ha spisskompetanse på alle sidene ved driften av et kraftverk med tilhørende anlegg.

Tredje ledd

Tredje ledd presiserer at eieren må selv være part i alle konsesjonssøknader, revisjoner, vilkårsendringer og enhver sak som gjelder konsesjonene med tilhørende vilkår og pålegg. Ved eventuell manglende oppfyllelse av konsesjonspålagte forpliktelser mv. kan eieren ikke skyldes på at ansvaret for å koordinere den faktiske utførelsen eller den kommersielle råderetten er satt bort til andre gjennom en avtale om utleie eller bortsetting av drift.

Fjerde ledd

Etter første punktum har eieren ansvar for å påse at driftsansvarlig oppfyller krav tilknyttet anlegget etter konsesjoner og annet regelverk. Etter annet punktum skal eieren kunne forestå fysisk inspeksjon og befarings av kraftverk og tilhørende anlegg til enhver tid.

Til § 10 Krav til avtalene

I forskriften er det satt krav til avtalenes innhold. Selve avtaleinngåelsen, herunder krav om anbud mv. er ikke regulert, men er omtalt i Ot.prp.nr.66 (2009-09) på side 6. Avtaler om utleie av vannkraftproduksjon og avtaler om driftsoperatørskap vil reguleres av det til enhver tid gjeldende regelverk og de grunnleggende prinsippene etter EØS-avtalen. Utleie av kraftverk og tilhørende anlegg omfattes ikke av regelverket om offentlige anskaffelser. Avtaler med driftsoperatør om drift og vedlikehold av kraftverk og tilhørende anlegg er derimot omfattet av dette regelverket. Statsstøtteregelelverket vil uansett gjelde både ved utleie av kraftverk og tilhørende anlegg og for driftsoperatøravtaler.

Første ledd

Første punktum nedfeller krav om skriftlighet. Kravet må sees i sammenheng med tredje punktum som i praksis krever at den skriftlige avtalen tydeliggjør hva slags utleie det er tale om, og hvordan forskriftens vilkår er oppfylt for valg av utleie og/eller driftsoperatør.

Annet punktum regulerer tilfeller av oppgradering eller utvidelse av vannkraftanlegget. Leietaker kan neppe antas å ha sterke incentiver til å investere i oppgradering eller utvidelse innenfor leieperiodens lengde på 15 år. Oppgradering eller utvidelse krever til dels store investeringer og relativt langvarige driftsavbrudd i anleggsperioden. I tillegg kommer en planleggingsfase. I et 15-års perspektiv fremstår oppgradering eller utvidelse neppe som særlig lønnsomt for leietakeren.

Eieren kan derimot ha interesse i oppgradering og utvidelse. Dette kan også gjøre anleggene mer attraktive for ny utleie i senere leieperioder. Hensynet til rasjonell utnyttelse av vannkraftressursene taler for at utleiereglene ikke bør stenge for fornuftig videreutvikling eller oppgradering/utvidelse av eksisterende vannkraftanlegg. Så lenge eieren blir eier av nye vannfall, kraftverk og andre installasjoner som bygges i løpet av leieperioden, er slike investeringer fullt ut i samsvar med målsettingen om offentlig eierskap.

For en eksisterende privat eier som leier ut vil det ikke være mulig å få ny ervervskonsesjon til fallrettigheter i forbindelse med oppgradering og utvidelse, jf. industrikonsesjonsloven § 2 første ledd. Ved oppgradering og utvidelse forutsetter konsolideringsmodellen at en privat eier ikke kan erverve nye fallrettigheter. I tillegg krever utleiereglene at eier må få eiendomsrett til alle nye kraftverk og installasjoner som er omfattet av leieavtalen og bygges i løpet av leieperioden.

Tredje punktum stiller krav til at det klart fremgår av avtalen at bestemmelsen i forskriften er oppfylt og hvilket selskap som skal være driftsansvarlig slik at departementet kan kontrollere dette i forbindelse med godkjenning.

Når det gjelder selskapsbegrepet vises det til merknaden til § 4.

Annet ledd

Bestemmelsen klargjør at 15-års tidsbegrensning regnes fra dagen godkjenning er gitt eller fra et senere tidspunkt fastsatt av departementet. Fristberegning fra et senere tidspunkt vil være særlig aktuelt der avtalepartene ønsker beregning fra avtalens ikrafttredelsestidspunkt. I annet punktum gjentas forbudet mot fremleie i industrikonsesjonsloven.

Tredje ledd

Bestemmelsen er tatt inn i tråd med kravene i forarbeidene til loven og sikrer at eventuelle brudd på EØS-avtalen, som mot formodning kunne tenkes å oppstå, i nødvendig utstrekning kan avhjelpes uten at inngåtte avtaler er til hinder for dette.

Til § 11 Godkjenning og opplysningsplikt

Første ledd fastslår at avtalen må godkjennes i samsvar med industrikonsesjonsloven § 5 tredje ledd første punktum.

Industrikonsesjonsloven § 26 gir hjemmel for Kongen til å treffe vedtak om tvangsmulkt for å sikre at en plikt i eller i medhold av loven eller konsesjonsvilkår blir oppfylt.

I annet ledd er en bestemmelse om opplysningsplikt inntatt for å lette myndighetenes kontroll etter vassdragslovgivningen. Bestemmelser i avtalene om taushetsplikt mv. skal ikke til kunne påberopes til hinder for at myndighetene kan kreve opplysninger fra noen av partene i avtaler etter § 4 til § 6.

Til § 13 Overgangsbestemmelser

Første ledd

Første ledd slår fast at forskriften får anvendelse på alle nye leieavtaler. Etter ordlyden i ikl. § 5 annet ledd er det å « inngå » avtaler regulert. Dette gjelder både utleieavtaler (§ 4 og § 5) og driftsoperatøravtaler (§ 6). Reforhandling og forlengelse av eksisterende avtaler stifter nye rettigheter og forpliktelser og omfattes av formuleringen om å inngå avtale. Avtalene må utformes i tråd med kravene i forskriften og godkjennes.

I forskriften er det gjort unntak avtaler som er omfattet av industrikonsesjonsloven § 4. Blant de avtalene som er å forstå som leieforhold, finner man tidligere bruksrettskonsesjoner og konsesjonsfrie leieavtaler, samt eksisterende langsiktige disposisjonsretter (med eller uten konsesjon) i medhold av tidligere bestemmelser i industrikonsesjonsloven.

Etter industrikonsesjonsloven § 4 første ledd kan meddelte bruksrettskonsesjoner og konsesjonsfrie leieavtaler etter søknad gis forlengelse inntil 30 år av gangen. Se nærmere omtale i spesialmotivene i Ot.prp.nr.61 (2007-2008) side 74. Slike forlengelser berøres ikke av utleieforskriften. Det er presisert i loven at slike avtaler ikke kan overdras dersom de ikke omfattes av § 4 tredje ledd. Bruksrettskonsesjon skiller seg fra langsiktig disposisjonsrett ved at en bruksrett normalt innebar utleie av råfall til en leietaker som selv bygget ut kraftverket med tilhørende anlegg.

Langsiktig disposisjonsrett ga rettigheter til vannfall med en vesentlig lengre leieperiode enn etter någjeldende regler om utleie. For langsiktige disposisjonsrettigheter kan det sondres mellom tidsubegrensede og tidsbegrensede disposisjonsrettigheter. Blant de tidsbegrensede disposisjonsrettene kan det igjen sondres mellom kortsiktige (tidligere konsesjonsfrie) og langsiktige disposisjonsretter.

Eksisterende tidsbegrensede langsiktige disposisjonsretter kan ikke forlenges etter § 4 første ledd. Det fremgår av spesialmotivene at muligheten til forlengelse bare gjelder tidligere meddelte bruksrettskonsesjoner og tidligere konsesjonsfri leie av statens vannfall (se Ot.prp.nr.61 (2007-2008) side 74). Eventuell forlengelse av tidsbegrensede langsiktige disposisjonsretter er nye avtaler som må inngås i samsvar med enten utleiereglene eller etablering av nytt tidsubegrenset medeierskap for offentlige aktører etter § 4 tredje ledd annet punktum.

Etter ikl. § 4 tredje ledd første punktum kan derimot eksisterende bruksrettskonsesjoner og konsesjonsfrie leieavtaler avtaler, samt tidsbegrensede disposisjonsretter overdras til offentlige aktører i forbindelse med omorganisering eller liknende. Dette berøres ikke av utleieforskriften.

Etter ikl. § 4 tredje ledd annet punktum kan offentlige foretak erverve tidsubegrenset medeierskap. Enhver avtale som går ut på å etablere nye tidsubegrensede rettigheter (som ikke er eiendomsrett) må gjøres i tråd med denne bestemmelsen om tidsubegrenset offentlig medeierskap til vannkraftproduksjon. Eventuell overdragelse av tidsubegrensede disposisjonsrettigheter må skje i form av nye avtaler om offentlig medeierskap. Slike avtaler omfattes ikke av utleieforskriften.

Forlengelse og overdragelse av kortsiktige disposisjonsretter er omfattet av forbudet i ikl. § 1 annet ledd annet punktum. Disse rettighetene kan ikke forlenges etter § 4 første ledd, og heller ikke overdras etter § 4 tredje ledd. På grunn av forbudet mot fremleie i ikl. § 5 kan slike avtaler i praksis ikke overdras i det hele tatt. Et partsskifte på leietakersiden forutsetter ny avtale med utleier i samsvar med forskriften.

Annet ledd

I første punktum er det sagt at alle eksisterende avtaler som er omfattet av § 4 kan løpe videre. Forskriften får derimot anvendelse på andre eksisterende avtaler som reelt sett må karakteriseres som leieavtaler eller operatøravtaler, og som saklig sett faller inn under denne forskriften. Når det gjelder

omfanget av private leieavtaler i dag fremgår det av Ot.prp.nr.61 (side 43) at totalt 5 bruksrettskonsesjoner er meddelt til private etter tidligere § 5 for leie av vannfall som tilhører stat, fylkeskommune eller kommune.

I annet punktum er det inntatt en overgangsregel på tre år for alle andre eksisterende avtaler. Dette vil omfatte eventuelle avtaler om « kortsiktig disposisjonsrett » og alle avtaler som må betegnes som utleie etter forskriften og som ikke er omfattet av ikl. § 4. Videre omfattes alle eksisterende avtaler om bortsetting av oppgaven med å koordinere drift og vedlikehold (operatøravtaler). Det fremgår av første ledd at endringer i eksisterende avtaler krever godkjenning. Hvis eksisterende avtaler allerede er samsvar med forskriften, slik at endring ikke er nødvendig, må avtalen likevel meldes til departementet innen utløpet av treårsperioden.

Databasen sist oppdatert 21. sep 2012